

# SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in na dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

## Kaj mi ne pričakujemo od deželnega predsednika.

Prav radi bi sicer popolnem prezirali, kar piše tukajšnji nemški list, ker poznamo njega politično podlost in veliko lehkomyšelnost pa malovernost. Ali on je vendar vzdrževani organ klike ali stranke, ki stoji pod načelnštvom gg. Kalteneggerja, Schreya, Dežmana in dr., ki imajo žalibog še zmirom kranjski deželni zbor in odbor v oblasti vsled znanih pod glasovitim Lasserjevim pritiskom in Hočvarjevim podkupom nelegalno izvršenih volitev 1877. leta. Njegova očitanja, če so prav neumná, smatrati se torej imajo in se tudi smatrajo kot izjave one nam protivne nemškutarske klike. Za to jih moramo odbijati, ker sicer bi vendar kdo mogel misliti, da je kaj istine na njih.

Sobotni „Laibacher Tagblatt“, organ kazinskega „konstitucionalnega društva“, omenja sprejema pri deželnem predsedniku g. Winklerja, njegove obljube, biti vsem strankam pravičen, in dostavlja uže prej v svojem listu našej narodnej stranki insinuirano misel, da se nekateri narodni pretiranci deželnemu predsedniku jako vsiljujejo in da še zmirom nečejo razumeti, da je nalog upravnega načelnika v deželi ves drug, nego nalog narodnega strankarja. — Ravno tista misel se vrača v včeraj semkaj došlejši „Triester Zeitung“, kjer nemškutarski dopisnik iz Ljubljane pravi, da „so narodni kolovodje sanjari o odločnej manifestaciji v slovenskem smisu“, katere pa g. Winkler pri sprejemu nij dal, da smo torej mi raznedeni.

V tem oziru pa moramo naše nemškutarje potolažiti: mi nismo nič raznedeni, ker nismo nič tacega pričakovali od novega vladnega načelnika, kakor si nemškutarska gospoda domišljajo. Mi popolnem dobro razumemo in vemo, in smo zlasti zadnjih deset let, ob ustavovernih Widmannovih časih, močno čutili, kakov razloček je mej objektivnim in nepristranskim deželnim upravnim načelnikom in mej strankarjem. Zato smo zadovoljni s pravičnim deželnim predsednikom in objektivnim upravnim načelnikom, a slovenskega „strankarja“ na kranjskem cesarjevem namestništvu ne iščemo in ne terjamo — kakor so pač naši ustavoverci sami v preteklih letih zmirom na tem mestu svojega strankarja iskali in žalibog le predostikrat tudi nahajali.

Mi smo popolnem zadovoljni, ako gospod deželni načelnik le kot pravičen upravni najvišji uradnik v deželi izvede glede ravnopravnosti to, kar more in po zakonu sme in kar obeta v svojih izjavah vlada na Dunaji

in on v Ljubljani ter kar je sklenil parlament. Več zahtevati za zdaj, zahtevati od njega, da bi ves program slovenske narodne stranke izvršil (in to bi se od „strankarja“ zahtevalo), to nij nobenemu resnemu narodnemu politikarju na misel prišlo, ker vsak je toliko razvidjaven in moder, da vé, da za to nij še čas prišel, če prav trdno upamo, da enkrat pride, če ne za nas, pa za naše naslednike.

## Govor slovenskega poslanca Viljema Pfeiferja

v državnem zboru 6. maja o izterjevanju davkov.

(Po stenografskem zapisniku.)

Visoka zbornica! Dolžnost, potegniti se za interese svojih volilcev, sili me, da poprimem besedo o poglavji, o katerem se ravno govori, in ki ima naslov: „Pristojbine za izterjevanje davka“, da stvar pojasnim po tem kakor sem jo sam videl in skusil, in da si prizadenem olajšati zdanji način davkovega izterjevanja.

Gotovo je, da država potrebuje davkov za svoje gospodarstvo, in da jih mora s silo izterjevati, ako je čas plačevanja uže potekel; a opomeniti moram samo, da bi se moralo pri izterjevanju ogibati neke strogosti in prevelikih stroškov, ki donašajo eraru sicer dohodkov, a davkoplačevalcu novih bremen.

Ako je res, da se davek plačuje od tega, kolikor obdačena reč dohodka daje, tedaj ob času dohodka, torej je to prehudo, da bi se zemljiški davek odrajtaval v mesečnih obrokih, ker zemljišče in tla nijsta toliko srečna, da bi vsak mesec rodila, — tako n. pr. kakor uradniki, ki imajo vsak mesec svojo plačo potegniti, — a vendar se zemljiški davek dostikrat pobira od davkoplačevalcev v gospodarsko neugodnem in neprimernem času, ko nij nobedne žetve. Ako bi davkoplačevalec vsako četrletje imel trgateg v svojih vinogradih, in ako bi vsako četrletje na polji kaj pridelal, potem bi mu taki časi za plačevanje ne delali sitnosti. — Ker pa bode mati narava eraru in njegovim potrebam na ljubo težko delala koncesije, tedaj se pa v resnici žetve omejevajo na poletje in jesen, a najizdatnejša vplačevanja zemljiškega davka vrše se še le koncem leta. Davkovske stvari tedaj same uže značijo čas, kdaj naj se pobirajo davki, zato ne bi imela finančna oblast tačas davek pobirati, kadar se dotični pridelek pri gospodarstvu spravlja.

Predno da govorim o drugej preostrosti načina pri pobiranju davka, moram še opomeniti, da se je izrek bivšega finančnega ministra, ki je glasovit postal: „Bode uže boljše“, žalibog premenil v nasprotje.

Ako je res, da je sila uže marsikoga naučila moliti, to je naša finančna uprava — jaz

ne govorim o finančnem ministru — dospela na višek svoje pobožnosti, katero še povišuje zamolkli glas dražbenega kládiva in bobna. Ravno tako resničen je rek, da sila dela človeka iznajdljivega; naša finančna uprava pa še nij pri kraji sè svojo molitvico; ona je, kakor sem navel v 26. marca 1879 vloženej interpelaciji, vpeljala zavod davkovskih izterjevalcev, pri čemer hoče ona še nekoliko zaslužiti na pristojbinah za terjanje, katere se računajo tako, da mora brez ozira na visokost davkarskega dolga dolžnik plačati od dné, ko se mu je izročil opominjevalski list, v prvem tednu vsak dan 5 kr., in po 10 kr. v drugem tednu skupaj 1 gl. 5 kr. Opominjevalski listi, katerih davkovski izterjevalec nij mogel strankam izročiti, ker jih nij dobil itd., oddade se županu in dan, ko se županu oddade, računa se tako, kakor da bi bile stranke dobile same opomin v roke. To je teška naloga za župane posebno na Kranjskem, ko je zemljišče, posebno pa vinogradi, jako razdeljeno.

Vinogradi in pri zemljiškej odvezi prevzete gozdne in pašne parcele velikrat premenjajo svoje lastnike. Sicer se delajo pri teh gostih premenbah lastnine pogodbe, a v zemljiško knjigo se to ne vpisuje ali zavoljo velikih stroškov ali pa zarad drugih razmer, n. pr. ker prejšnji posestnik nij navzočen.

A davkarija ima nalog, da ime novega gospodarja še le tačas zapiše v davkarski zapisnik, kadar se je novi posestnik prepisal v zemljiško knjigo; umevno je torej, da so v davkovskih zapisnikih dostikrat taka imena, katerih nobeden ne pozna, in bi bila velika dobrotá za davkoplačevalca, da bi se morala gospodarstva, katera se vsled zemljiškoknjižnih zaprek ne morejo v zemljiškej knjigi prepisati, v slučajih lastniške premenbe pri davkariji odpisati in novemu lastniku pripisati, kakor hitro bi se z brezplačnim zemljiškoknjižnim potrdilom dokazalo, da je nemogoč zemljiško-knjižni prepis.

Veliko je takih slučajev, da ima jeden ter isti lastnik več davkovskih knjižic v raznih davkovskih občinah, da ima vsaka knjižica izgori navedenih razlogov svoje ime in zato zadevajo vsako četrletje opominjevalske in druge pristojbine davkoplačevalca tolikrat, kolikrat ima različne knjižice in posebna imena.

Se ve, da imajo davkarije nalog, da zapišejo vse davkovske knjižice jedne stranke v glavnej davkovske knjižici, da se jedna ter ista stranka samo jedenkrat pri dražbi izkaže; ta naredba pa dejanski malo koristi. Stranke ne prinese vselej vseh svojih knjižic naenkrat v davkarijo, premenbe imen se pri premeni posestva v davkovskih zapisnikih toliko časa ne bodo popravile, dokler nijso v zemljiško knjigo vpisane, in ako bi stranka letos tudi

res prinesla soboj vse svoje davkovske knjižice in bi jih davkarje zapisale v glavno davkovsko knjižico, je to čisto že drugo leto neresnično, ker manjša posestva, posebno vinogradi prehajajo z dotičnimi pogodbami in davkovskimi knjižicami vred iz roke v roko. Zato bi se moralo, kakor že zgoraj rečeno, na podlagi pogodb v slučaju premenbe lastnika ime prejšnjega lastnika v davkovskem katastru odpisati, vpisati pa ime novega gospodarja in sicer brez ozira na zemljiško-knjižni prepis. Kakor znano, morajo se davkovski dolгови izkazati vsako četrtletje; na to prične okrajno glavarstvo dražbo najprej s tem, da odpošilja opomine, od katerih, kakor rečeno, je plačati nekih pristojbin, katere znašajo vsako četrtletje 1 gld. 5 kr. v 14 dneh in se vsako četrtletje zopet ponavljajo, ako se ne plača za ostali davek, in se ponavljajo celo potem po mojem mnenju, ako je rubežen izostala, ker nij bilo zanjo pripravnega pohoštva, ker so se morebiti razmere davkoplačevalca v bližnjem četrtletji zboljšale.

Ker pa veliko strank nima razen „fundus instructus-a“, gospodarskega in družega za delo priležnega orodja, katerega se pa ne sme rubiti, nič posestva ali družega premoženja, morajo se za dražbo izkazati, ako ne plačajo, in zato morajo mogoče da štirikrat v letu plačati pristojbino za opomin, vsakokrat 1 gld. 5 kr., skupaj 4 gld. 20 kr.; res da jih ne zadenejo drugi dražbeni stroški, a zato, ker se dražba nij mogla izvršiti zaradi pomanjkanja mobilarnega premoženja. Vem, da mi bode vlada kazala zakon od 9. marca 1870 in tam notri priznalo pravico političnim uradom (okrajnim glavarstvom), da smejo obroke podaljšati; to je res, da bi se davkoplačevalcem olajšalo, ako bi imeli okrajni glavarji pravico, stavljati iz svoje moči predloge za začasno neizterjevanje davkov, potem ko so poslušali zaupne može ali na podlagi predlogov občinskih predstavnikov, izvrševati uradno, ker potem bi se davkoplačevalcem dolgi pot in štempelj od 50 kr. za prošnjo prihranili, katerega dostikrat ne morejo plačati.

To premišljevanje prepuščam vladi, nečem govoriti o zmirom večjih davkovskih dražbenih stroških, ni o tem, da se zmirom več gospodarstev po eksekucijah prodaja zaradi zaostalega dolžnega davka, včasih prav pod nič — vsaj je, kakor se vidi iz dražbenega protokola okrajne sodnije krške ddo. 26. marca 1879, broj 3798, c. kr. davkarja krška kupila vinograd Matije Ridla iz Mraševe za tri deset krajcarjev, ki je pa bil cenjen na 70 gl. (Čujmo! Čujmo! na desnej.) — Jaz govorim samo o neprilicnostih pri davkovskem izterjavanju, o katerih se je tu govorilo, in prosim, naj se one odpravijo, da se ne bode od davkoplačevalca terjalo davkov o takem času, ko nema nič dohodkov, ali pa ima gospodarske stroške, ker drugače bi se mej prebivalstvom misel razširila, da država zlorabi dražbo za plašč davkovskemu zveščanju in novim dohodkom na škodo najubožnejših ljudij. (Dobro! Dobro! na desnej.)

### Za koroške Slovence.

Iz budgetne debate, iz posvetovanja o potrebah naučnega ministerstva moramo še nekaj posneti, namreč svoje poročilo dopolniti, da se naši poslanci niso le domišljali Slovencev kranjskih, štajerskih in primorskih, kateri imajo svoje zastopnike, temuč tudi naši slovenski bratje na Koroškem niso bili pozabljeni, kateri dozdej nimajo še nobenega

svojega poslanca. In sicer, ker je bilo vsled klubovega sklepa, da se debata ne bi prenadolgo vlekla, število govornikov omejeno, naprosili so slovenski poslanci grofa Harracha, češkega plemenitaša, ki se vseskozi Slovane čuti, da je izpregovoril tudi za koroške Slovence.

Grof Harrach je govoril:

„Priatelj iz Istre mi je izrazil željo, naj bi jaz opozoril nj. eksclenco gospoda naučnega ministra na to, da bi se oziral na ljudsko šolstvo v Istri in pomnožil tamošnje ljudske šole, osobito, da se uvedó v slovanskih občinah tudi slovanske šole. Gledé učiteljskega izobraževališča v Kopru treba, da se preustroji v tem smislu, da se bode naslanjalo na člen 19. državnih osnovnih postav; isto tako želi dotični gospod poslanec, da se na ženskem odgojevališči učiteljskem v Gorici uvede oddelek za hrvatski jezik. Nadejam se, da zadostuje, da samo izrazim te želje, ne da bi jih tudi utemeljeval. A omeniti moram še jedne ilustracije, kako se je doslej ravnalo z ljudsko šolo, a to se dotika čisto slovanskih občin na **Koroškem**. Ker vsled zdaj veljavnega volilnega reda nij tukaj nobenega zastopnika slovanskega prebivalstva s Koroškega, t. j. ker nij v zbornici nobenega slovenskega poslanca od tam, čutim se primoranega, da svoj glas povzdignem zoper kričečo krivico. V teh čisto slovanskih občinah koroških so samo nemške šole, samo šole z nemškim učnim jezikom, da, celo veronauk se uči nemški in učne knjige za veronauk so nemške. Dakle umete gospoda, kako težko je tu poučevati te milovanja vredne, in jaz mislim, da bi bilo vendar pravično, ako bi visoka vlada v tem oziru kako pomagala. Na deželni šolski svet so prihajale pritožbe, a ta je vselej odgovoril, ka nij nobenega uzroka, da bi se na te pritožbe ozir jemalo. Potem so se z rekurzom obrnili do prejšnjega naučnega ministra, a dobili so isti odgovor. (Klici na desnej: Čujmo!) Ali nij to res kričeča krivica, gospoda! in je-li se to strinja s trditvijo nekega poslanca, da je prejšnja vlada vladala nepristranski? Deželni šolski svet koroški je izdal celo naredbo, v katerej se pravi, da se mora pri določevanju petletnih doklad za učitelje ozirati posebno na to, kako da je dotični učitelj gojil nemščino.“

Na te vseskozi resnične pritožbe, o katerih upamo, da jih je pravična vlada slišala in da jih bode odpravljala, pa je brzo vstal koroški Nemec Moro in rekel:

„Oglasil sem se za besedo, da dejanski popravim (? Ur.) trditev gospoda predgovornika o razmerah slovanskega prebivalstva na Koroškem. Čestiti gospod predgovornik je dejal, da jako obžaluje, ker v tej zbornici nij nobenega zastopnika slovanskega prebivalstva; nadalje je dejal, da se v slovanskih občinah Koroške v ljudskih šolah poučuje samo nemški, da se celo veronauk uči samo nemški. O prvej točki ne bi rad govoril, ker ne spada sem (? Ur.) a drugo bi rad popravil. Slovenske šolske občine imajo take šole, kakeršne sami hočejo; (Klici na levej: Čujmo! Čujmo!) če so se potezali za nemški učni jezik, to so ga ravno hoteli in gospoda naj se le umirijo, krivica se jim ne godi, kajti deželni šolski nadzornik je Slovenec. (Klici na levej: Čujmo! Čujmo!) Kar se pa tiče trditve, da se veronauk tudi v slovanskih občinah uči samo nemški, morem jej oporekati iz svoje lastne

skušnje. Jaz živim v občini z mešanim prebivalstvom, v tej občini se slovenski pridigova in tudi veronauk se uči slovenski. (Klici na levej: Čujmo! Čujmo!) A od kod prihaja tak krik, to vem dobro; sicer pa se upam trditi, da ne prihaja od mojih deželanov.“

Tako koroški Nemec.

Čujete koroški Slovenci? Je li resnica, da ste sami zato, da se zatira vaš jezik, starodavni jezik vaših očetov, v katerem so nekdani neodvisni slovenski knezi na Gospe-svetem polji prisezali pravično vladati nad vami? Je li res, da si sami želite taci učiteljev, ki nič slovenskega ne umejo, ki torej niti slovenskega brati in čitati otrok ne učijo? Nij mogoče. Nego to le tujci in renegati govoré v vašem imenu. A zato bi trebalo, da se ohrabrite sami in sami glas povzdignete za svoje pravo.

## Politični razgled.

### Notranje dežele.

V Ljubljani 11. maja.

V včerajšnjem listu, ki je bil uže v preši, ko smo dobili z Dunaja telegram, objavili smo samo v jednom delu iztisov, da je državni zbor s 163 glasi proti 159, zavrzel volitve treh velikoposestnikov Gornjeavstrijskih, ker je 30 glasov v deželno tablo vpisanih hišnih posestnikov za neveljavne izpoznal. S tem je veliko posestvo na Zgornjem Avstrijskem pridobljeno za konservativce. Debata o tem je bila dolga.

Pravijo spet, da bode **državni zbor** vendar prihodnji petek 14. t. m. končal svoje zasedanje in do tja dovršil vse svoje delo, potem pa se bode zasedanje sklenilo. „Politik“ pa poroča z Dunaja, da se bodo v slučaju, ako bi gospodska zbornica na predlogah, ki pridejo do nje, kaj premenjavala, seje državnega zbora samo začasno odložile, da se ne bode slovesno sklenil.

Na **Ogerskem** je bil v Pečuhu včeraj baron Sennyey jednoglasno in sicer „per acclamationem“ za poslanca voljen. — Od njega se upa, kakor znano, da bode snoval novo stranko in da bode po Tiszi vlado podedoval, čeravno njegov program dozdej niti prav znan nij, temuč le njegov talent nekako skrivnosten upliv ima.

### Vnanje države.

Iz **Cetinja** se javlja: Včeraj (9. t. m.) je dobil knez telegram, da Albanci hoté ofenzivo poprijeti, ter Podgorico, Žabjak in Bar napasti.

Iz **Rima** se novinarom javlja, da je papež italijanskim škofom na svobodno ravnanje prepustil, ali hočejo vernikom dovoliti udeležanje pri volitvah ali ne. Kot škof rimski pa on svetuje vernikom rimskim, naj se udeležé.

**Angleški** časopis „Pall Mall Gazette“ objavlja pismo „nekega odličnega Magjara“. V tem pismu pravi Magjar, da se je „Ogerska“ hudo prestrašila Gladstone-jeve zdanje politike na Balkanu, ker podpira on Slované. Potem pa žuga Gladstone-ju se svojim — sovrastvom.

O priliki zadnjega včeraj od nas omenjenega **Bismarkovega** govora, s katerim je v berlinskem in državnem zboru tožil, da je „na smrt truden“ in naveličan, pišejo „Times“, da bi se iz njegovega govora dalo soditi, da je nemška država jako krhka in razpokljiva, imejoča slabo in negotovo življenje. Popolna nesreča ne bi bila za Nemčijo, ako bi Bismark odstopil, udarec bode enkrat morala strpeti, a žalostno spričevalo Bismarkove stvarilne zmožnosti bilo bi to, ko bi njegov odstop omajal celo nemško poslopje prav temelji. A tega, pravijo „T.“, se nij bati. Moči, katere je ustvarila Nemčije jedinost, so močnejše, nego-li Bismark misli. Čas za rojstvo Nemčije je prišel, in prišel bi bil, če ne po njem, pa po kom družem.“ —

## Dopisi.

**Iz Paradišča 7. maja.** [Izv. dop.] J. Velikokrat in po mnogih potih so uže naši domoljubni slovenski poslanci povzdignili svoj glas, ter razodeli krivice, ki se gode slovenskemu narodu sploh, posebno pa nam kmetom. Pa žali Bog njih resnične besede so padle mej nemčursko trnje, in v trdo skalo nemško ustavovernih nepravilnih src, zbog tega so nevspešne ostale. Ali tako vendar ne sme zmirom biti, kajti tudi mi slovenski kmetje uže vemo, da smo Slovenci narod, ki broji pol drug milijon duš, in da davke plačujemo in svoje sinove v vojaško službo dajemo, to čutimo krvavo, in vemo, da plačujemo kakor Nemci in Magjari, torej: enaka bremena nosimo, enake pravice tudi terjamo. Najprej pa hočemo, da se dejansko uresniči popolna enakopravnost v šoli in uradu, drugače so prazne vse sanjarije o svobodi dokler ne vidimo, da je naš jezik svoboden. Mi nečemo nemškega jezika iz srednjih šol in višjih uradnih popolnem iztrebiti, ker slišimo, da je pri višjih študijah in vnanjih uradih znanje nemškega jezika tudi potreba. Pa mi hočemo da je na naši slovenskeji zemlji vse in povsodi učni in uradni jezik naš slovenski materini jezik, katerega znamo in zastopimo in ljubimo, saj imamo v svoji sredi dosti slovenskega jezika zmožnih učiteljev in uradnikov, ki bodo radi poslovali v našem domačem slovenskem jeziku, samo zaukaže naj se jim. Katerim se pa naš slovenski jezik studij, naj mu tudi slovenski kruh ne diši, naj nemška kopita pobere in gre rajši mej svoje brate Nemce si kruha služiti, pa bomo še za maše dali in molili da ne pride več nazaj. Mi nečemo zatirati nobenega avstrijskih narodov, in drugim deželam v njihovih domačih zadevah nobenih postav usiljevati; pa tudi nečemo, da bi se drugi v naše domače zadeve vtikali, ker dosti sramotno in pogubljivo bi bilo to, ko bi nas tujci in nemškutarji komandirali; na domačej slovenskeji zemlji hočemo biti Slovenci gospodarji, saj veste, kjer nemškutar gospodarji ondí volk mesari. Mi ne kratimo ni jednemu stanu njegovih pravic, ki mu gredo, pa terjamo, da kmetova beseda ravno toliko velja, kakor grofova in meščanova, torej da se krivični volilni red s časom tako predela, da dobi kmetovski stan toliko zastopnikov, kolikor mu jih primerno gre po davkovskem znesku v razmeri z drugimi stanovi. Mi hočemo, da se naredi mir in sprava mej avstrijskimi narodi, in želimo z vsakim človekom bodi si tujec ali druge vere prijateljski občeovati, samo da nas kdo ne draži. Zdaj pa nam ostane upanje do našega presvitlega cesarja, da bodo naše pravične terjatve skoraj rešene.

**Iz Notranjskega** početkom maja. [Izv. dopis.] Kako rad plača naš ubogi trpin — nij ga treba sè silo priganjati, ako le ima. Nikoli še nijsem slišal, da bi se bil kateri saj preveč nevoljno pritožil črez visoke davke. Navadno je slišati le milo potoženje: rad bi dal, prav rad, tudi še več ako bi trebalo; ali nij in nij. —

Tako ljudstvo tedaj po vsej pravici za služi nekoliko več potrpljenja, da se ne bi posestva jedno za drugim za same davke prodajala, ter njih posestniki in družine izročale nemilej osodi. — In zraven tega, gotovo bi ne bilo odveč, ko bi se nam dalo tudi nekoliko več pravic v vsem javnem življenji. — Nečem se pa spuščati vzlasti v tem vprašanji v podrobnejše razmatranje, ker bi ga potem

najbrže g. državni pravdnik sam bral. Kar bi bilo za našega ubogega kmeta nadalje še prav dobro, in bi upljivalo na razvoj njegovega blagostanja, bila bi gotovo pravična in praktično izpeljiva postava zoper oderuštvo.

Oderuhi s prva še ne terjajo previsokih obrestij, a kadar ima dolžnik denar v rokah, ga pa priveže z obetom, da ga bode dalje časa čakal s kako „Erklärung“, s katero se mu vjeti revež zaveže plačevati po 40—50 in še več od sto, kar potem posojevalec na njegovo posestvo intabulira in — z Bogom ubogi kmet!

Ubogo ljudstvo upije na glas za pomoč!

**Iz Št. Jurja** na južnej železnici 10. maja. [Izv. dop.] (Razne novice.) „Ljubeznivi“ majnik nam je prinesel dokaj novic, mej temi nekatere prav žalostne. V petek, 7. t. m. je rožljala toča; na sadnem drevju, ki je ravno v najlepšem cvetju bilo, je napravila mnogo škode, tako tudi po vinogradih. Velika ploha je uzročila, da je voda poplavela njive in travnike, odnesla je mnogo prsti, posajen krompir izkopala.

Pretečeni teden se je tu v Brezovji utopila v mlaki stara ženica; pravijo, da se jej je malo mešalo. Ko so jo našli, jo je sin potegnil iz vode, jo pustil na suhem, da je voda od nje odtekla, potem jo na rame zadel in jo domov odnesel.

Novica, da pride na binkoštni ponedeljek državni poslanec dr. Vošnjak k nam, je mej tukajšnjimi bivalci vzbudila veliko radost. Če bo lepo vreme, prišlo bo gotovo veliko ljudstva skupaj iz tega in iz drugih krajev. O sprejemu gospoda državnega poslanca in drugih gostov se je včeraj posvetovalo.

### Telegram „Slovenskemu Narodu“.

**Ptuj 11. maja.** Pri današnji volitvi velikega posestva v okrajni zastop zmagali so vsi slovenski narodni kandidatje. Slava!

### Domače stvari.

— („Laibacher Tagblatt“ contra dež. preds. Winkler.) Organ naših Kallteneggerjev in družih „ustavovernih“ uradnikov, „Laib. Tagbl.“ ima korajžo in se zna v boji okretno obračati, — kdo bi tajil. Ker ne more prav direktno napasti novega deželnega predsednika, napade ga indirektno in to, kakor g. Deschmann rad pravi, „mit Anstand“. Znano je in je bilo čitati po vseh novinah, da je g. Winkler pri poslovnem banketu kranjskih poslancev na Dunaji napil grofu Hohenwartu kot patrijotu, katerega se bode avstrijska zgodovina še častno spominjala. Zoper to „Laib. Tagbl.“ v listu od ponedeljka 10. maja strastno polemizira v članku „Patriot Hohenwart“, v katerem pravi, da zdanja večina državnega zbora, mej katero tudi gospod Winkler spada, obstoji iz sebičnih mešetarjev, ki se za interes ljudstva nič ne brigajo. Potem nadaljuje:

„Die Mäkler selbst sind mit ihrem persönlichen Gewinn zufrieden, und Graf Hohenwart darf das Verdienst beanspruchen, sich ganz offen auf den Standpunkt des Ghetto des politischen Tandelmarktes gestellt zu haben. Und das ist der Mann, dem nach eines früheren Görzer Abgeordneten (Winklerja) Versicherung das Vaterland ein Blatt des Ruhmes in seinen Annalen widmen wird? Keusche Muse der Geschichtsschreibung, verhülle dein Angesicht, um die Schamröthe zu verbergen, die dir bei einer solchen Zumuthung in die Wangen steigen muss! ... Ein solcher Mann, welcher den parlamentarischen Schacher in so dreister Weise zum Motiv der Stimmenabgabe eines Volksvertreters erhebt — ein solcher Mann soll als Patriot eine rühmliche Stelle im Ehrenbuche der vaterländischen

Geschichte finden? Es wäre zum Lachen, wenn es nicht gar so unsäglich traurig wäre! Dem politischen Tartüffe hat die Geschichte noch keine Lorbeerkränze gewunden! Auch einem Hohenwart wird sie diesen Schmutz verweigern, mag er auch durch die heutige Abstimmung über den Antrag des Legitimierungsausschusses den Beweis zu erbringen glauben, dass sein Wort das allein massgebende sei, wenn es sich darum handelt, den Liberalismus und dessen Vertreter in Oesterreich an die Wand zu drücken. Im Gegentheil wird die Geschichte dereinst mit Hohenwart eine ganz andere Abrechnung pflegen und seinen Namen in erster Linie unter den Namen jener Ehrgeizigen nennen, welche ihrem masslosen Eigendünkel zuliebe in frevelhafter Kühnheit gleich Herostrat die Brandfackel in das Heiligthum des Vaterlandes schleuderten.“

Tako grozno surovo si upa napadati organ političnega društva ljubljanskega, v katerem je udov večina uradnikov, Hohenwarta, moža, katerega sam cesar pri vsakej priliki odlikuje! Tako brezprimerno neotesano se drzne kranjsko glasilu kranjske stranke, ki se baha da reprezentira „intelligenco“, pisati o možu, ki je vendar ud stare, odlične in zmirom lojalne aristokratske familije kranjske! In s to pobalinsko polemiko je „Tagbl.“ napitnico g. Winklerjevo popolnem ob nič dejal, to se vé! — Protektorje „Tagblattove“, ki mu bodo junija meseca spet deficit plačevati imeli, pa vprašamo: ali je ta ton vašega lista tist „Anstand“, katerega vi radi naglašate?

— (Národna društva pri g. dež. predsedniku Winklerju.) V soboto dné 8. t. m. poklonili so se odbori narodnih društev ljubljanskih, namreč „Matice Slovenske“, „Glasbene Matice“, „Dramatičnega društva“, ljubljanske čitalnice in „Sokola“ novemu g. deželnemu predsedniku Winklerju. Deputacijo je vodil dr. Janez Bleiweis, ki je v svojem ogovoru gospodu predsedniku najprej čestital na njegovem imenovanji, potem pa blizu tako-le nadaljeval: „Uže velikrat smo stali na tem mestu ter poklanjali se novim dež. predsednikom kranjskim, toda odkritosrčno moram povedati, da še nikdar poprej se nijsmo poklanjali s tako zadovoljnostjo in s takim presrčnim veseljem, kakor denes, kajti denes prvič čutimo, da smo „svoji pri svojem“. Res je, da se društva, katera so tukaj zastopana, ne pečajo s politiko, vendar vsem so se nam srca pretresla, ko smo čuli preveselo novico, da je svitli cesar vladanje kranjske dežele izročil možu, ki je slovenskega naroda sin, ki je od nekdanj neumorno delal za srečo in blagost tega svojega naroda. Zategadelj izrekam gorečo željo, da bi Bog kranjske deželi mnogo let ohranil novega gospoda deželnega predsednika“. — Predsednik Winkler se potem zahvali za čestitanje ter v svojem skoro četvrt ure trajajočem lepem odgovoru slovenskem najprej izreka željo, da bi Bog tako odličnega, delavnega in zaslužnega moža, kakor je dr. Janez Bleiweis, slovenskemu narodu še dolgo ohranil. Potem se spomina delovanja „Slov. Matice“, katera po vseh pokrajinah slovenskih pošilja blagodejne žarke omike; hvali osobito „Terminologijo“ Cigaletovo; podarja, koliko zaslug imajo čitalnice v obče, a osobito ljubljanska čitalnica za omiko in narodno probujenje po Slovenskem. Ako je slovenski narod sedaj zavéden narod, moramo se mnogo čitalnicam zahvaljevati. Tudi slovensko petje je zadnjih 20 let mnogo pomagalo, da se je slovenski narod duševno vzbudil. V tem oziru ima „Glasbena Matica“, sestra goriškega „Slavca“, mnogo zaslug. Želeti jej je vsestranske podpore, da bi nas razveseljevala z vedno

večjim številom lepih kompozicij. Slovensko petje, kolikor ga je imel v tem kratkem času svojega bivanja priliko slišati v Ljubljani, je res izvrstno. Ravno tako je g. predsednika osobito veselilo, da je takoj prvi dan svojega bivanja v Ljubljani mogel biti navzočen pri gledališki predstavi, katero je v dež. gledališči priredilo „Dramatiško društvo“. Nij se nadejal, da bodo slovenski igralci tako dovršeno igrali. Tudi temu društvu želi v svojem delovanju najboljšega uspeha. Končno se spomina tudi „Sokola“ ter pravi, da je vesel tacega društva, ki ima po znanem gaslu: „Zdrava duša v zdravem telesu“ imenitno nalogo, vzgajati krepke in zdrave državljane. Kolikor bode v njegovej moči, podpiral bode vedno od sedaj kakor do sedaj delovanja vseh društev, katera skrbé za omiko naroda slovenskega. — Ves ta dolgi govor, katerega smo tukaj samo v kratkem izpisku posneli, jasno je kazal, da g. deželni predsednik Winkler natančno pozna ves dušni razvoj našega naroda zadnjih trideset let, a tudi vse potrebe naše tako, kakor jih sploh more poznati tako odličen domoljub, kakor je bil od nekdanj sedanj g. dež. predsednik. Ako je pa tudi vsem navzočnim njegov govor od konca do kraja dopadel, vendar nas je posebno še veselilo, kako je g. predsednik poudarjal, da je bil od prvega početka ustanovnik „Matice Slovenske“ ter prijazno omenil, da je svoje dni tudi s peresom potezal se za opravičena zahtevanja slovenskega naroda. Potem si je dal g. predsednik predstaviti po vrsti vse člane deputacije, segel je vsakemu v roko ter za vsacega imel še prijazno in ljubeznivo besedo. Povpraševal je po številu članov raznih narodnih društev, po stanju njih premoženja itd. Zapustili smo dvorano z osvedočenjem, da tako vrlega moža, kakor je g. Winkler, še nismo imeli za predsednika v kranjske deželi.

— (Dr. Valentin Štempihar), advokatski koncipijent pri dr. Mošetu v Ljubljani in stenograf kranjskega deželnega zbora je te dni naredil advokatski izpit.

— (Prihod Hrvatov v Ljubljano.) Društvo „Sokol“ naznanja: „O priliki prihoda pevskega zbora „Zore“ iz Karlovca dne 16. maja t. l. napravi „Sokol“ svoj prvi letošnji izlet. Sokoli se zbirajo ta dan ob 2. uri popoldne v prostorih čitalnične restavracije v polni družstveni obleki, ter otidejo skupno s hrvatskimi in čitalničnimi pevci ob 3. uri na zgorenji Rožnik. Zvečer je zopet skupna zabava v čitalnici. Vabljeni ste vsi bratje Sokoli, da se snidete v polnem številu in tako delate čast sebi in našim ljubim bratom Hrvatom. Na zdravje! Odbor.“

— (Iz Gradca) se nam piše: Društvo „Triglav“ ima v sredo, 12. maja zborovanje s sledečim sporedom: 1. Tajnik čita zapisnik zadnjega zborovanja. 2. „Nekoliko o razmerah ruskih kmetov“, čita g. Dečko. 3. Deklamuje g. Juvanc. 4. Kritika. 5. Pogovor o ustanovitvi pevske sekcije in volitev pevovodje. 6. Posamezni predlogi. Začetek ob 1/2 9. uri zvečer. V gostilni: „zum wilden Mann“ Jakomini-gasse br. 3.

— (Požar.) Iz Maribora pišejo, da je zadnji petek pogorela vas Dobrovci pri Račjem. Škoda je velika, tudi več glav živine je zgorelo.

— (Detemor.) V Slanem vasi poleg Radovice v metliškem okraju je dne 15. p. m. 27 let stara K. L. porodila živo dete, katero je pa kmalu potem na neznan način udušilo se. Mati je svoje dete na vrtu pokopala. Sodnija je o tem izvedela in zdaj preiskuje, je-li morebiti dotična dekle sama umorila svoje dete.

## Razne vesti.

\* (K o z e.) Na Češkem so v mnogih krajih začele epidemično razsajati kozé. Več šol je zaradi širjenja te bolezni morale zapreti se.

\* (Strela razkrila zaklad.) Dne 25. m. m. je bila v Šleziji huda nevihta. Strela je udarjala na mnogo krajih in tudi v Fürstenwaldsko cerkev je treslo. Blisek je zadel altar in ga nekoliko odkrušil. Pri tem se je pokazal zaklad, katerega je bil tam pred mnogimi stoletji uzidati dal neki nadvladika. Namenil ga je mestu tedaj, ko je popolnem bilo pogorelo, izrečno ukazavši, da naj se pod altarjem uzidano zlato in srebro porabi, kadar bi oni kraj zopet obiskala požarna nesreča. Najdeni zaklad so zdaj izročili v varstvo državne glavne blagajni v Fürstenwaldu.

\* (Nesreča na morji.) Iz Londona se telegrafira: Poštni parobrod „American“ je na svojem potu po morji proti Kapu 23. aprila blizu ekvatorja potopil se. Na treh čolnih se je rešilo 54 mož, ki so priveslali v Madeiro, drugih pet čolnov so nazadnje videli pluti proti Palmasu.

\* (Umor.) V „Obzoru“ čitamo naslednjo prigodbo: V Ordri pri Siseku živel sta Štefan Kovačič in Štefan Sopič v vednem prepiru. Kar sreča pretečeni mesec enkrat po noči Štefan Kovačič, Mihaela Sopiča, brata njegovega sovražnika. Začeta se prepirati in Mihael Sopič se sekiro ubije Kovačiča. Zločinca so uže zaprli.

\* (Sultan v dolgovih.) Pred nekaj dni je prišlo v sultanovo palačo v Yildiz-Kiosk več gospodov, ki so zahtevali govoriti s sultanom, ker mu imajo nekaj važnega povedati. Teh gospodov se je v palači vse ustrašilo tako, kakor se človek prestraši upnika, katerega iznenadno sreča na potu. To so bili namreč trgovci z živežem, kateri so dali sultanu „na upanje“ živeža za 400.000 turških funtov. Dostojanstveniki v palači so se zaman trudili, da bi te neljube goste odpravili, a zastoj! Prišli so do sultana in mu povedali, da jim je dolžan 400.000 funtov zlata. Sultan se je čudil tej svoti, a dajal jim je tudi pogum, naj le še naprej dajejo mu na „puf“. Ti pa tega niso hoteli, in ker je sultanova kasa bila prazna, pravi se, da je moral iti potem večkrat spat s praznim želodcem.

### Umrli so v Ljubljani:

8. maja: Pavla Šibic, delavca hči, 4 mes., v Hradeckijev vasi št. 12, za atrofijo. — Olga Malnar, uradnika hči, 3 mes., na rimske cesti št. 5. — Marjana Jerovšek, kuharica, 60 let, v Prečnih ulicah št. 2, za jetiko.

9. maja: Edvard Rajsp, pl. Caliga, c. kr. obrst v pokoji, kolodvorske ulice št. 39, prenešen v vojaško bolnico.

10. maja: Frančiška Ovijač, hišnica, 83 let, na kongresnem trgu št. 2, za slabostjo.

V deželni bolnici:

5. maja: Marija Sinkovec, gostija, 65 let, za rakom v želodci.

6. maja: Josip Grundner, bivši nadlejtentant, 71 let, za starostjo. — Josip Pavlič, gostič, 68 let, za starostjo. — Franca Kolenec, gostija, 47 let.

7. maja: Julijana Porenta, delavca hči, 3 leta, za difteritis. — Jarnej Alvin, gostič, 60 let, za jetiko.

### Tufel.

10. maja:  
Pri Slonu: Fischer, Huček iz Dunaja. — Friedlman iz Pešte. — Fabiani iz Dunaja. — Würz iz Monakova. — Kurz-thaler iz Domžl. — Reiner iz Dunaja. — Škufca iz Laskovice.  
Pri Hartig iz Brna.  
Pri Matič: Werner iz Dunaja. — Uman iz Gradca.  
Schacherl, pl. Pačič, Winter iz Dunaja.  
Pri avstrijskem cesarju: Horvinski iz Trsta.  
Pri bavarskem dvoru: Šubic iz Radovljice.

V vojaške bolnici:  
7. maja: Matija Petkovšek, pešec 17. peš-polka, 24 let. — Josip Dörich, feldvebelj, 47 let.

### Dunajska borza 11. maja.

| (Izvirno telegrafično poročilo.) |         |        |     |
|----------------------------------|---------|--------|-----|
| Enotni drž. dolg v bankovcih     | 72 gld. | 60     | kr. |
| Enotni drž. dolg v srebru        | 78      | 25     | "   |
| Zlata renta                      | 89      | 05     | "   |
| 1860 drž. posojilo               | 131     | 25     | "   |
| Akcije narodne banke             | 837     | —      | "   |
| Kreditne akcije                  | 274     | 70     | "   |
| London                           | 119     | 10     | "   |
| Srebro                           | —       | —      | "   |
| Napol.                           | 9       | 48 1/2 | "   |
| C. kr. cekini                    | 5       | 61     | "   |
| Državne marke                    | 58      | 60     | "   |

### Loterijske srečke.

Na Dunaji 8. maja: 78, 53, 77, 10, 39.  
V Gradci 8. maja: 61, 25, 8, 27, 20.

### Odgovor.

Ker me je g. M. Rexinger brez mojega nagiba izvolil na najsurovejši način napasti, a sem si jaz v 29. letih svojega delovanja v obeh strokah svojega posla pridobil najpopolnejše zaupanje, in ker poslovna minulost in kakor se kaže tudi sedanjost omenjenega gospoda vzbujata marsikater pomislek, ne zdi se mi dostojno, odgovarjati njega „poslanemu“ v „Sloven-skem Narodu“ št. 98.

N. Rudholzer.

### Obče priljubljena

## darila za sv. birmo

prodaje zelo v ceno ter jih ima na veliko izbero

Nikolaj Rudholzer,  
v „Zvezdi“ št. 8.

**Bergmanovo**  
**milo za pége,**  
s katerim se pége na lici odpravljajo popolnem, priporoča po 45 novč. komad lekarnar J. Svoboda na Prešnovem trgu. (136—4)

## Uže rabljeni sodi

iz hrastovega lesa, ki merijo od 250 do 400 litrov, kupujejo se.

Kje? Izve se pri Iv. Jul. Kantzu v Ljubljani, rimska cesta št. 12. (212 2)

## Poletno stanovanje,

2 lepi sobi s celo opravo in kuhinjo s šparherdom, na Sveti štev. 11 pri Medvodah, se odda v najem.

Natančneje se izve pri Nikolaji Jamniku v Medvodah. (214—2)

Podpisani naznanja, da ima svojo pisarno od

10. maja t. l.

naprej v svojej lastnej hiši v Križevniških ulicah hiš. štev. 8, v I. nadstropji.

Dr. Jarnej Suppanz,

(213—2)

c. kr. notar.

## Gastlove kri čistilne pile.

Uže dvajset let sijajno skušene in od zdravnikov priporočene, da se z njimi odpravi putika in revmatizem, zasedena slaba sôkrovnica, sleza, ostru kri, zlata žilja, neslast do jedi, naval krvi, omotica, slabost na jetrah in žolci, in poznejše uplivanje po zdravljenju z živim srebrom. Pri ženskih mesečnih nerednostih upliva te pile dobrodejno, odstranjuječe in zdravljajoče.

Škatljica z okolo 80 komadov 50 kr. av. velj.

Te pile so posladkorjene in odlični zdravniki priporočajo jih kot najboljše kri čistilno dristilo.

Ker zadostuje jedna škatljica za zdravljenje 2 do 3 tedne, — tedaj so Gastlove pile tudi najcenejše zdravilo.

## Gastlov kri čistilni čaj

v zavitkih po 30 in 50 kr. av. velj.,

baš tako dober zoper vse zgorenje bolezni.

Pravi dobi se v glavnej zalogi lekarnarja P. Birnbacherja „zum Obelisk“ v Celovci. (79—11)

Gastlove prave kri čistilne pile in čaj ima v zalogi nadalje: v Ljubljani J. Svoboda, lekarnar; V. pl. Trnkocy, lekarnar; v Poštojni A. Leban, lekarnar; v Kranji K. Šavnik, lekarnar; v Logatol Al. Skala, lekarnar.